ULKOMINISTERIÖ
Kansainvälisen kaupan osasto 20.9.2021
KPO-20

Eduskunnan talousvaliokunnan asiantuntijakuuleminen 22.9.2021

U 31/2021 vp; Kilpailua vääristävät ulkomaiset valtiontuet; ulkoministeriön lausunto asetusluonnoksesta

Ulkoministeriö puoltaa valtioneuvoston kantaa seuraavin painotuksin:

Kolmansien valtioiden mittavat valtiontuet yrityksille, niin yksityisille kuin valtionyhtiöille, saattavat vääristää kilpailua EU-alueella. Uudella lainsäädännöllä tulisi luoda oikeanlainen tasapaino tasavertaisten kilpailuedellytysten luomiseksi EU:n sisämarkkinoilla. Katsomme, että ulkomailta käsin EU-markkinoilla toimiville yrityksille on perusteltua asettaa vastaavat raamit kuin EU-alueella toimiville. Mikäli ulkomaalaisomisteinen yritys on etabloitunut unionin alueelle, sitä koskevat jo nyt samat säännöt kuin eurooppalaisessa omistuksessa olevia. Pidämme tärkeänä, että asetettavat uudet toimet eivät ole kuitenkaan tarkoitukseensa nähden tarpeettomasti yritysten toimintaa hankaloittavia. Mahdollisten sakkojen ja sanktioiden tulee olla oikeasuhtaisia.

Tasavertaisten kilpailuedellytysten luomiseksi EU:n sisämarkkinoilla EU:lla on jo nyt käytössään kauppapoliittisia instrumentteja, kuten tasoitustullitoimet[1], joita tulisi hyödyntää tehokkaasti. Lisäksi valmisteilla on kansainvälinen julkisten hankintojen instrumentti, jolla pyritään avaamaan kolmansien maiden julkisten hankintojen markkinoita eurooppalaisille yrityksille. Suunniteltavien uusien toimien tulisi täydentää olemassa olevia instrumentteja, ja päällekkäisyyksiä tulisi välttää.

Vaarana voi olla, että ehdotuksessa kaavailtujen toimien myötä kilpailu ja talouden dynamiikka sisämarkkinoilla heikentyvät. Muutoksella voi olla vahingollisia seurauksia Euroopan kykyyn houkutella ulkomaisia investointeja, mikä tulee ottaa huomioon lainsäädännön valmistelussa. Komissiolle annettava laaja mahdollisuus oma-aloitteisiin tutkintoihin voi heikentää yritysten kiinnostusta investoida EU:n alueelle ja halukkuutta osallistua hankintamenettelyihin EU:ssa. Esitetty lainsäädäntö voi monimutkaistaa entisestään hankintaprosesseja ja lisätä hallinnollista taakkaa.

On tärkeää, että asetuksella puututaan merkittäviin markkinoiden vääristymiin. Sen vuoksi kynnysarvojen tulee olla riittävän korkeita, kuten komissio on ehdotuksessaan esittänyt (hankinnoissa hankinnan arvo vähintään 250 miljoonaa euroa, yrityskeskittymissä liikevaihto vähintään 500 miljoonaa euroa ja taloudellinen tuki vähintään 50 miljoonaa euroa).

[1] Tasoitustullit (Countervailing duties, CVD) ovat kolmansien maiden tuontitavaroista perittäviä tulleja, joilla kompensoidaan näiden tavaroiden tuottajille viejämaassa myönnetyt tuet. Tasoitustullit on tarkoitettu tasapuolisten toimintaedellytysten luomiseen tuotteen kotimaisten tuottajien ja saman tuotteen ulkomaisten tuottajien välillä, joilla on varaa myydä se halvemmalla hinnalla hallitukselta saamansa tuen vuoksi.